

**Mokymosi visą gyvenimą 2011–2015 m.
veiklos planas Kuržemės planavimo regione
(Latvija), Klaipėdos ir Kauno regionuose
(Lietuva)**

Ryga, 2011

Latvijos–Lietuvos bendradarbiavimo per sieną programos 2007–2013 iš dalies
finansuojamas projektas Nr.LLII_102

Turinys

Įžanga	3
I. Dabartinės situacijos apibūdinimas	5
1. Norminiai aktai ir plėtros planavimo dokumentai	5
2. Socialinės–ekonominės plėtros tendencijos, kurios įtakoja neformaliojo švietimo pasiūlą ir paklausą Kuržemės planavimo regione, Klaipėdos ir Kauno regionuose	8
2.1. Bendras Latvijos ir Lietuvos ekonominių rodiklių palyginimas.....	8
2.2. Bendras socialinių–ekonominių rodiklių palyginimas Kuržemės, Klaipėdos ir Kauno regionuose.....	13
3. Mokymosi visą gyvenimą resursų ir pasiekiamumo apibūdinimas.....	15
3.1. Formaliojo ir neformaliojo švietimo resursai ir pasiekiamumas.....	15
3.2. Formaliojo švietimo resursų naudojimas suaugusiųjų švietimui.....	17
3.3. Suaugusiųjų švietimo problemų ir sprendimų įvardijimas	19
4. Tikslinės grupės ir jų apibūdinimas	21
4.1. Tikslinės grupės ir jų poreikiai.....	21
4.2. Pasiūlos atitiktis tikslinės grupės poreikiams.....	22
5. Neformaliojo švietimo pasiūlos SVID analizė.....	22
II Vizija, veiklos kryptys ir veiksmai	24
1. Vizija	24
2. Veiklos kryptčių apibūdinimas	24
3. Veiklos apibūdinimas.....	25
3. Veiklos planas.....	27
III Veiklos plano įgyvendinimas ir priežiūra.....	33

Įžanga

Igyvendinant Latvijos–Lietuvos bendradarbiavimo per sieną programos 2007–2013 iš dalies finansuojamą projektą Nr.LLII_102 „Mokymosi visą gyvenimą pajėgumo stiprinimas pasienio regione” (toliau tekste – mokymosi visą gyvenimą projektas), parengtas „Mokymosi visą gyvenimą 2011–2015 m. veiklos planas Kuržemės planavimo regione (Latvija), Klaipėdos ir Kauno regionuose (Lietuva)” (toliau tekste – Veiklos planas). Veiklos planas apima Kuržemės planavimo regioną Latvijoje ir Klaipėdos bei Kauno regionus Lietuvoje.

Veiklos plano Užsakovas yra Kuržemės planavimo regionas, o suinteresuotos šalys – visi mokymosi visą gyvenimą projekto Nr.LLII_102 bendradarbiavimo partneriai:

- Koordinatorius – Kuržemės planavimo regiono administracija (toliau tekste – KPRA),
- Ventspilio aukštoji mokykla (toliau tekste – VeA),
- Rygos technologijos universiteto Liepojos filialas (toliau tekste – LRTU),
- Klaipėdos universitetas (toliau tekste – KU),
- Kauno technologijos universitetas (toliau tekste – KTU),
- Kauno regioninis inovacijų centras (toliau tekste – KRIC).

Veiklos plano tikslas:

skatinti mokymosi visą gyvenimą (neformaliojo švietimo) plėtrą Kuržemės planavimo regione, Klaipėdos ir Kauno regionuose, bendradarbiaujant ir turint vieningą sisteminį požiūrį, atsižvelgiant į neformaliojo švietimo paklausą, pasiūlą bei darbo rinkos poreikius.

Šiame veiklos plane detaliai neanalizuojamas formalusis švietimas. Formalusis švietimas šiame dokumente apžvelgiamas tik kaip neformaliojo švietimo užtikrinimo resursas (dėstytojai, personalas, patalpos, materialinė–techninė bazė).

Veiklos planą sudaro trys dalys:

- I. **skyrius – Dabartinės situacijos apibūdinimas** – Kuržemės planavimo regiono, Klaipėdos ir Kauno regionų socialinių ir ekonominių pakeitimų, įtakančių mokymosi visą gyvenimą plėtrą, analizė;
- II. **skyrius – Vizija, veiklos kryptys ir veiksmai** – mokymosi visą gyvenimą plėtros vizija, veiklos kryptys ir pagrindiniai vizijos įgyvendinimo veiksmai Kuržemės planavimo regione, Klaipėdos ir Kauno regionuose;
- III. **skyrius – Veiklos plano įgyvendinimas ir priežiūra** – veiksmų visuma, kuri užtikrins veiklos plano įgyvendinimą ir priežiūrą Kuržemės planavimo regione, Klaipėdos ir Kauno regionuose.

Mokymosi visą gyvenimą plėtros veiklos planas 2011–2015 m.

Visi veiklos plano veiksmai nukreipti neformaliojo švietimo plėtros regionuose linkme, vykdant mokymosi visą gyvenimą projektą regionuose ir pabrėžiant bendradarbiavimo aspektą tarp įvairių Latvijos ir Lietuvos švietimo įstaigų. Ypatingas dėmesys skiriamas aukštųjų mokyklų vaidmeniui, plečiant neformalųjį švietimą.

Veiklos planas parengtas, remiantis tokiais dokumentais:

- Mokymosi visą gyvenimą plėtros Kuržemės planavimo regione 2007–2010 m. veiklos planas (parengtas 2006 m.);
- Mokymosi visą gyvenimą paklausos – pasiūlos analizė Latvijoje, Kuržemės regione, ir Lietuvoje, Klaipėdos ir Kauno regionuose (parengta 2010 m.);
- Pagrindinės mokymosi visą gyvenimą gairės 2007–2013 m.;
- Kuržemės planavimo regiono veiklos planas 2010–2013 m.;
- *Likums par neformālo pieaugušo izglītību* (Neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymas, 1998, aktuali redakcija 2010-04-27);
- Švietimo plėtros strategija 2002–2012 m. (Lietuva);
- Lietuvos virtualaus universiteto 2007–2012 m. programa;
- Lietuvos nuotolinio mokymosi tinklo plėtra, 2005;
- Nuotolinio mokymosi užtikrinimo strategija (Lietuva, 2008).

I. Dabartinės situacijos apibūdinimas

1. Norminiai aktai ir plėtros planavimo dokumentai

Mokymosi visą gyvenimą Kuržemės planavimo regione (Latvija), Klaipėdos ir Kauno regionuose (Lietuva) 2011–2015 m. veiklos planu kartu aktualizuojamas ir 2006 m. parengtas dokumentas „Mokymosi visą gyvenimą plėtros Kuržemės planavimo regione 2007–2010 m. veiklos planas“.

Per penkerius metus buvo atlikti norminių dokumentų pakeitimai – parengti nauji norminiai aktai, atlikti galiojusių norminių aktų pakeitimai. Be teisės aktų, rengiant veiklos planą, būtina atsižvelgti į dabartinius plėtros planavimo dokumentus, kurie susiję su mokymosi visą gyvenimą plėtra šalyje ir regionuose.

1.1. Norminiai aktai ir plėtros planavimo dokumentai Latvijoje

Norminiai aktai:

2011-02-22 MK nuostatai Nr.146 "Neformaliojo švietimo sistemoje įgytos profesinės kompetencijos vertinimo tvarka"

Nuostatai nustato neformaliojo švietimo sistemoje įgytos profesinės kompetencijos, kuri atitinka pirmąjį, antrąjį arba trečiąjį profesinės kvalifikacijos lygį, vertinimo tvarką.

Nuostatuose numatyta galimybė įvertinti profesinę kompetenciją, laikant profesinės kvalifikacijos egzaminą. Jeigu pretendentas išlaiko profesinės kvalifikacijos egzaminą, tuomet profesinės kompetencijos vertinimo institucija išduoda valstybės pripažintą profesinę kvalifikaciją patvirtinantį dokumentą. Panaši sistema jau veikia Lietuvoje, kur pereiti nuo plano prie realios veiklos prireikė dviejų metų.

Šis dokumentas suteikia asmeniui galimybę įstoti į aukštąją mokyklą ir per trumpesnę laiką įgyti aukštąjį išsilavinimą, sutaupant laiką (nebereikia mokytis to, kas jau žinoma) ir mokėjimo už mokslą lėšas.

Nacionalinio ir regioninio lygio politikos planavimo dokumentai:

Ilgalaiškės koncepcijos dokumentas „Latvijos plėtros modelis: Pirmoje vietoje – žmogus“

Remiantis ilgalaiškės koncepcijos vizija, plėtros tikslas – skirtingų kiekvieno žmogaus gyvenimo kokybės aspektų gerinimas, to siekiama, aktyviai naudojant šalies gyventojų sukauptą žinių potencialą.

Pagrindinės mokymosi visą gyvenimą politikos gairės 2007–2013 m.

Mokymosi visą gyvenimą plėtros veiklos planas 2011–2015 m.

Ilgalaikis dokumento tikslas – užtikrinti gyventojams galimybę mokytis visą gyvenimą, atsižvelgiant į jų interesus, sugebėjimus ir regionų socialinės–ekonominės plėtros poreikius.

Pagrindinės mokymosi visą gyvenimą politikos gairės 2007–2013 m. (Pagrindinių mokymosi visą gyvenimą programos politikos gairių 2007– 2013 m. įgyvendinimas 2008– 2013 metais). Pagrindinis programos tikslas – planuoti ir įgyvendinti veiklą, siekiant užtikrinti Latvijos gyventojams galimybę mokytis visą gyvenimą, atsižvelgiant į jų interesus, sugebėjimus ir ilgalaikės regionų plėtros poreikius.

Mokymosi visą gyvenimą plėtra Kuržemės planavimo regione nustatyta regiono plėtros planavimo dokumente „Kuržemės planavimo regiono veiklos planas 2010–2013 m.“, kuriame minėti tokie švietimo plėtros prioritetai:

Ilgalaikis (2010–2013 m.) prioritetas Nr.2 – įvairiapusių ir konkurencingų paslaugų plėtra ir jų pasiekiamumo gerinimas regione. Viena iš A lygio prioritetinių veiklos kryptių – užtikrinti ilgalaikius regiono poreikius atitinkančią, kokybišką ir įvairiapusę aukštojo mokslo ir profesinio išsilavinimo pasiūlą. Veiklos krypties tikslas – plėsti švietimo pasiūlą, atitinkančią ilgalaikius regiono poreikius.

Savo ruožtu, kaip trumpalaikės (2010–2013 m.) plėtros prioritetas atskirai pažymėta švietimo sritis – Prioritetas Nr.6 „Švietimo ir socialinių paslaugų tinklo planavimas“. Šiame dokumente apžvelgtos ir Kuržemės planavimo regiono kraštų plėtros programos. Visose plėtros programose kaip vienas iš tikslų apibrėžta švietimo sritis, tačiau neformaliajam švietimui, kaip reikšmingai mokymosi visą gyvenimą daliai, neskiriama pakankami daug dėmesio.

1.2. Norminiai aktai ir plėtros planavimo dokumentai Lietuvoje

Norminiai aktai:

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymas (1998)

Įstatyme nustatyta neformaliojo švietimo struktūra, priemonės ir valdymo principai, tai vienintelis oficialus dokumentas, kuriame nurodyta, kad nuotolinis mokymas yra neformaliojo švietimo alternatyva.

Nacionalinio lygio politikos planavimo dokumentai:

2002–2012 m. švietimo plėtros strategija

Šiame dokumente nustatyti Lietuvos švietimo sistemos prioritetai, tikslai, užduotys ir galimybės (laikas ir resursai), siekiant sukurti efektyvią, suderintą ir pasiekiamą švietimo sistemą, kuri ateityje taptų reikšmingu valstybės kultūros ir ekonomikos plėtros resursu.

Lietuvos švietimo tinklo nuotolinio mokymosi plėtros strategija (*Lietuvos nuotolinio mokymosi tinklo plėtra*, 2005, <http://www.ndma.lt>)

Mokymosi visą gyvenimą plėtros veiklos planas 2011–2015 m.

Remiantis dokumentu, nuotolinio mokymosi vizija yra plėsti nuotolinio mokymosi tinklą ir užtikrinti visiems Lietuvos gyventojams galimybę mokytis visą gyvenimą. Strategijoje nurodyta, kad švietimo įstaigos privalo siūlyti mokymo programą nuotolinio mokymo dėstytojams.

Lietuvos virtualaus universiteto programa 2007–2012 m.

Programos tikslas – plėsti su tyrimų veikla ir mokymu Lietuvoje susijusios informacijos pasiekiamumo galimybes: 1) plėsti efektyvią, suderintą ir prieinamą suaugusiųjų švietimo sistemą, 2) užtikrinti kokybišką išsilavinimą, kuris yra bendros Europos švietimo sistemos dalis, 3) rengti aukštos kokybės specialistus, 4) atlikti tyrimus, 5) suteikti Lietuvos gyventojams galimybę įgyti žinias, sugebėjimus ir kvalifikaciją, kurios dėka jie galėtų prisitaikyti prie sparčiai besikeičiančių profesinio ir asmeninio gyvenimo aplinkybių, 6) plėsti neįgalių gyventojų galimybes naudotis informacijos technologijomis ir gerinti jų prieigą prie visuomenei skirtos informacijos.

Mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategija (Lietuva, 2008)

Strategijos tikslai: 1) sukurti plačią ir pelningą mokymosi visą gyvenimą sistemą, kuri paremta strateginiais valstybės tikslais ir individo poreikiais visame pasaulyje, 2) suteikti galimybę gyventojams įgyti, plėsti arba keisti kvalifikaciją ir kompetenciją, 3) užtikrinti įgytos kvalifikacijos ir darbo rinkos poreikių suderinimą, 4) gerinti gyvenimo kokybę ir padėti gyventojams integruotis šiuolaikinėje visuomenėje, 5) užtikrinti suaugusiems „antrą galimybę“ įgyti pagrindinį ir vidurinį išsilavinimą, 6) užtikrinti tinkamas sąlygas dėstytojams, kurie moko suaugusiuosius, 7) pritraukus dalinio Europos Sąjungos finansavimo lėšas, modernizuoti suaugusiųjų švietimo infrastruktūrą, 8) užtikrinti nuotolinio mokymosi ir suaugusiųjų švietimo srities finansavimą, kurio dėka būtų tenkinami gyventojų išsilavinimo poreikiai, 9) teikti gyventojams daugiau informacijos ir konsultacijų apie mokymosi visą gyvenimą galimybes.

2. Socialinės–ekonominės plėtros tendencijos, kurios įtakoja neformaliojo švietimo pasiūlą ir paklausą Kuržemės planavimo regione, Klaipėdos ir Kauno regionuose

Regiono konkurencingumą ir plėtrą nusako socialiniai ir ekonominiai procesai, susiję su žmonių resursų plėtra ir žmonių gyvenimo lygio gerinimu, įskaitant mokymosi visą gyvenimą pasiūlos plėtrą. Todėl svarbu įvertinti regiono socialinę ir ekonominę situaciją, siekiant nustatyti tolimesnius plėtros žingsnius neformaliojo švietimo srityje, atsakant į klausimus.

2.1. Bendras Latvijos ir Lietuvos ekonominių rodiklių palyginimas

2.1.1. Pagrindiniai Latvijos ir Lietuvos ekonominiai rodikliai

Susipažinę su ekonominėmis ir finansinėmis ataskaitomis, analitikai ir ekspertai prognozuoja, kad Baltijos šalių ekonominė būklė pagerės. Analitikai prognozuoja, kad Latvijos ekonominiai rodikliai per artimiausius metus nuolat didės, nors plėtra bus tolygesnė, tačiau ji bus tvaresnė nei prieš sunkmečio pradžią. Bankų kreditavimo politikos keitimas, jų apdairumas mažins galimybę ekonomikai „perkaisti“.

Savo ruožtu, Lietuvos ekonomikos ekspertai įsitikinę, kad Lietuvos ekonominė raida per artimiausius metus bus stabili, bus išlaikomi tvaresni didėjimo tempai, prognozuojama, kad per artimiausius dvejus–trejus metus BVP padidės vidutiniškai 3–4 proc. Tačiau analitikai pripažįsta, kad valstybė dar kurį laiką privalo atsižvelgti į socialinius sunkumus, kurie susiję su lėtu nedarbo lygio mažėjimu ir žymia emigravimo tendencija.

Mokymosi visą gyvenimą plėtros veiklos planas 2011–2015 m.

Rodiklis	2005		2006		2007		2008		2009		2010	
	Latvija	Lietuva	Latvija	Lietuva	Latvija	Lietuva	Latvija	Lietuva	Latvija	Lietuva	Latvija	Lietuva
BVP												
Faktinėmis kainomis (mlrd. EUR)	12,9	20,87		23,98		28,58		32,29		26,51		27,40
Realus padidėjimas (%)	10,6	7,8		7,8		9,8		2,9		-14,7		1,3
Kainos												
Gamintojų kainų indeksas	6,7	5,9	6,5	6,9	10,1	9,5	15,4	15,9	3,5	4,5	-1,1	4,0
Darbo rinka ir darbo užmokestis												
Nedarbo lygis (%)	7,4	8,3	6,5	5,6	4,9	4,3	7,0	5,8	16,0	13,7	14,4	17,8
Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis, bruto (EUR)	350	420,9	430	501,9	566	594,3	682	671,7	656	613,5	633	614,4
Valstybės biudžetas												
Pajamos (mlrd. EUR)	4,5	6,8	6,0	7,9	7,4	9,7	8,0	11,0	6,4	9,1	6,4	9,4
Išlaidos (mlrd. EUR)	4,6	7,0	6,1	8,0	7,5	9,9	8,9	12,1	8,2	11,6	7,8	11,3
Perteklius/deficitas (mln. EUR)	-52	-104,8	-78	-107,5	-73	-289,9	-969	-	-1789	-	-1386	-
							1061,2		2527,5		1942,0	
Prekyba su užsienio valstybėmis												
Eksportas (mlrd. EUR)	4,1	9,49	4,7	11,26	5,7	12,51	6,3	16,08	5,1	11,80	6,6	15,72
Importas (mlrd. EUR)	6,9	12,50	9,1	15,43	11,1	17,81	10,7	21,14	6,7	13,12	8,3	17,65
<i>Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas</i>												
<i>Šaltinis: Centrinė statistikos valdyba, Latvija</i>												

2.1.2. Prioritetinės sritys Latvijoje ir Lietuvoje

Reikšmingiausią Latvijos BVP dalį – 72 proc. – sudaro paslaugos. Apdirbimo pramonės dalis valstybės ekonomikoje svyruoja apie 10 proc. BVP, tačiau 2010 m., priešingai nei prieš sunkmečio pradžią, buvo stebima spartesnė gamybos sektoriaus plėtra palyginti su paslaugų sektoriumi.

Valstybės ekonomikos atgimimo pagrindas – tai gamybinių įmonių plėtra ir eksporto rodiklių didinimas. Pagrindinės šalies sritys – medžio apdirbimas, metalo apdirbimas, maisto prekių gamyba, chemijos ir farmacijos pramonė, kompiuterių, elektrinių ir optinių prietaisų gamyba. Reikšminga sritis – tranzitas ir logistika. Geografinė šalies padėtis suteikė jai galimybę tapti reikšmingu Europos šalių ir NVS tranzito partneriu. Latvijoje yra trys dideli uostai – Ventspilis, Ryga ir Liepoja. Pirmieji du iš jų yra laisvosios ekonominės zonos, o Liepojos uostas – specialiosios ekonominės zonos sudėtinė dalis. Šiose teritorijose įmonėms taikomos mokesčių nuolaidos arba kitos lengvatos.

Be minėtų sričių tikslingai plečiama ir turizmo sritis.

Lietuvoje gamyba sudaro apytiksliai penktadalį Lietuvos liaudies ūkio, į ją investuojama daugiau kaip ketvirtadalis visų tiesioginių užsienio kapitalo investicijų, kurios įplaukia į Lietuvą. Investuotojams Lietuvoje patraukli atrodo palanki mokesčių sistema, kuri, be kita ko, numato ir įvairias lengvatas tam tikrose teritorijose, t.y., šalyje yra dvi laisvosios ekonominės zonos – Kaunas ir Klaipėda.

Valstybė iškėlė ambicingą tikslą – tapti Baltijos ir Šiaurės Europos technologijų bei inovacijų centru, šio tikslo siekiama, kuriant technologijų parkus, verslo inkubatorius, kitus reikšmingus verslo objektus.

Lietuva – vedantysis pasaulio aukštųjų energijų mikrosekundžių lazerių ir labai greitų parametrinių šviesos generatorių gamintojas.

Reikšminga sritis – tranzitas ir logistika. Istoriskai susiformavo labai tvirti šalies ekonominiai santykiai su Lenkija, Lietuva ribojasi su Rusija ir Baltarusija, tuo pačiu metu yra Centrinės ir Vakarų Europos šalių vartai į Šiaurės Europą ir Baltijos šalis. Investuotojams patraukliausia sritimi Lietuvos plėtros agentūra pripažįsta transportą ir logistiką, energetiką, išorinių verslo paslaugų teikimą, informacijos ir komunikacijų technologijas, PET, lazerių ir biotechnologijas, metalo apdirbimą, maisto prekių gamybą ir medžio apdirbimą.

2.1.3. Darbo rinka Latvijoje ir Lietuvoje

Pagrindiniai darbo rinkos rodikliai Latvijoje ir Lietuvoje

Rodiklis	Latvija	Lietuva
Ekonomiškai aktyvių	1,14 milijono	1,63 milijono

Rodiklis	Latvija	Lietuva
gyventojų skaičius		
Visų ekonomiškai aktyvių gyventojų nedarbo lygis	18,7% Daugiausiai bedarbių buvo 45–54 metų amžiaus žmonių grupėje (27%).	17,8% Aukščiausias nedarbo lygis – 35,1% – buvo tarp jaunimo, 15–24 metų amžiaus grupėje.
Gyventojų skaičiaus sumažėjimo priežastis	emigracija	emigracija

Remiantis Centrinės statistikos valdybos ir *Eurostat* duomenimis, užimtumo lygis Baltijos šalyse 2011 m. palyginti su 2010 m. didėja, tai liudija, kad darbo rinkos situacija šiek tiek gerėja.

Pagrindiniai darbo jėgos tyrimo rodikliai Baltijos šalyse

	Užimtumo lygis, %			Darbo ieškančių asmenų lyginamasis svoris, %		
	Latvija	Lietuva	Estija	Latvija	Lietuva	Estija
2010 m.						
1–as ketvirtis	51,7	50,7	53,7	20,5	18,1	19,8
2–as ketvirtis	52,8	50,6	54,3	19,4	18,3	18,6
3–as ketvirtis	54,2	52,2	56,1	17,9	17,8	15,5
4–as ketvirtis	53,6	53,1	57,6	16,9	17,1	13,6
2011 m.						
1–as ketvirtis	53,8	52,8	57,7	16,6	17,2	14,4
2–as ketvirtis ²	55,1	nėra duomenų	58,5	16,2	nėra duomenų	13,3

15–74 metų asmenys

²: Duomenų šaltinis: <http://ec.europa.eu/eurostat>

Šaltinis: Centrinė statistikos valdyba

Darbo jėgos emigravimas iš Latvijos ir Lietuvos

Palyginti nedidelis vidutinis darbo užmokestis Latvijoje skatina vietinės darbo jėgos migravimą į kitas ES valstybes. Apibendrinti Centrinės statistikos valdybos duomenys patvirtina, kad 2010 m. Latvijoje dėl ilgalaikės emigracijos gyventojų skaičius sumažėjo 7912 žmonių, t.y. daugiau nei 2009 m., kai Latvijos gyventojų skaičius dėl šio veiksnio

sumažėjo 4700 žmonių. Valstybės, į kurias emigravo daugiausiai Latvijos gyventojų, tebėra Didžioji Britanija (2,9 tūkst.), Rusija (1,6 tūkst.) ir Airija (1,1 tūkst.). Emigracija į Didžiąją Britaniją padidėjo – 2,2 karto, į Daniją – 2,1, į JAV – 2 kartus, į Airiją – 1,9 karto, į Prancūziją – 1,6 karto. Tačiau, remiantis neoficialiais duomenimis, šie skaičiai yra žymiai didesni: per 2010 m. 10 mėnesių iš šalies išvyko apie 30 000 gyventojų – tiek pat, kiek per visus 2009 m. Pastarųjų metų tendencija – iš šalies išvyksta kvalifikuoti darbuotojai, tačiau užsienyje jie palyginti retai dirba su savo specialybėmis susijusį darbą. Dauguma dirba nekvalifikuotą darbą, už kurį mokama daugiau nei Latvijoje.

Lietuvoje 2010 m. iš šalies oficialiai išvyko 83 580 gyventojų. Tai beveik keturis kartus daugiau nei 2009 m., kai registruotų emigrantų buvo 21 970. Iki šiol lietuvių emigrantų, kurių dauguma priklauso 20–49 metų amžiaus grupei, du populiariausi galutiniai tikslai – Didžioji Britanija ir Airija.

Latvijos ir Lietuvos darbo rinkos paklausa

Latvijos darbo rinkoje šiuo metu labiausiai trūksta statybos specialistų, darbininkų (tarp jų miško darbininkų, pagalbinių darbininkų, remonto darbininkų), pardavėjų, siuvėjų, transporto priemonių vairuotojų, žuvies apdorojimo meistrų ir programuotojų. Daugiausiai laisvų darbo vietų yra apdorojimo pramonėje, statyboje, prekyboje bei informacijos ir komunikacijos paslaugų srityse.

Visose srityse nuolat trūksta ir aukštos kvalifikacijos specialistų, ypač – specialistų inžinierių – technikų ir informacijos komunikacijų technologijų specialybių vadovų. Viena pagrindinių problemų – bedarbių įgūdžiai neatitinka darbo rinkos paklausos.

Dažniausiai tarp darbo ieškančių asmenų buvo pagalbiniai darbininkai, mažmeninės prekybos parduotuvių pardavėjai, valytojai, automobilių vairuotojai, kiemsargiai, apsauginiai ir virėjai.

Tarp aukštąjį išsilavinimą turinčių bedarbių daugiausiai registruota inžinierių, ekonomistų, mokytojų, direktorių/vadovų, teisininkų.

Remiantis Valstybinės darbo biržos duomenimis, Lietuvoje 2010 m. iš viso registruota 148 200 naujų darbo vietų, tai yra apytiksliai 60 proc. daugiau, palyginus su 2009 m. Labiausiai darbuotojų trūksta paslaugų srityje – 51 proc. visų siūlomų darbo vietų, po to seka gamyba (beveik 24 proc.).

Žmonių resursų analitikų nuomone, didžiausią paklausą turės kvalifikuoti specialistai. Įvairių sričių specialistų paklausa didės ir įvairių investicijų projektų dėka, kuriuos įgyvendina *Barclays Bank Plc*, *IBM Corporation*, *Western Union Financial Services* ir kitos tarptautinės korporacijos.

2.2. Bendras socialinių–ekonominių rodiklių palyginimas Kuržemės, Klaipėdos ir Kauno regionuose

2011 m. pradžioje Kuržemės regione gyveno 296 529 gyventojai (13,3% visų Latvijos gyventojų). 1-oje lentelėje pavaizduotas gyventojų suskirstymas pagal amžiaus grupes. Gyventojų iki darbingo amžiaus skaičius nuolat mažėja, o gyventojų, po darbingo amžiaus skaičius didėja.

2010 m. pradžioje Kauno regione gyveno 666 309 gyventojai arba 20,0 %, o Klaipėdos regione – 376 549 gyventojai arba 11,3 % visų Lietuvos (3,329 mln.) gyventojų.

Palyginus Kuržemės, Klaipėdos ir Kauno regionus pagal gyventojų suskirstymą į amžiaus grupes, galima daryti išvadą, kad jis panašus.

1 lentelė. Gyventojų suskirstymas regionuose pagal amžiaus grupes 2007 m., 2009 m. ir 2010 m. pradžioje, gyventojų skaičius %, palyginus su visais gyventojais.

Rodiklis	2007			2009			2010		
	Kuržemės regionas	Klaipėdos regionas	Kauno regionas	Kuržemės regionas	Klaipėdos regionas	Kauno regionas	Kuržemės regionas	Klaipėdos regionas	Kauno regionas
Iki darbingo amžiaus	15,5%	15,9%	15,8%	14,9%	15,2%	15,1%	14,7%	15,2%	15,0%
Darbingo amžiaus	64,2%	69,3%	68,6%	65,3%	69,7%	68,7%	65,3%	69,7%	68,6%
Po darbingo amžiaus	20,3%	14,8%	15,5%	19,8%	15,1%	16,2%	20,0%	15,1%	16,3%

Palyginus Kuržemės, Klaipėdos ir Kauno regionus pagal nedarbo lygį, galima daryti išvadą, kad 2010 m. jis buvo didžiausias Klaipėdos regione, o Kuržemės regione net sunkmečio laikotarpiu nedarbo lygis buvo žymiai mažesnis.

2 lentelė. Nedarbo lygis regionuose 2005 m., 2009 m., 2010 m. ir 2011m. pradžioje, %.

	2005	2009	2010
Kuržemės regionas	6,8%	5,3%	12,9%
Klaipėdos regionas	7%	14,1%	18,2%
Kauno regionas	8,9%	13,1%	16,9%

Remiantis statistikos duomenimis, Kuržemės planavimo regione daugiausiai gyventojų dirba gamybos, energetikos sektoriuje (21,1%), prekyboje ir įmonėse, įstaigose, kurios susijusios su apgyvendinimo ir maitinimo paslaugomis (15,2%), taip pat žemės ūkio, miškų ūkio ir žuvininkystės ūkio sektoriuje (14,1%).

3 lentelė. Darbuotojų suskirstymas pagal pagrindines veiklos rūšis Kuržemės regione 2010 m., % visų darbuotojų skaičiaus.¹

	Bendras darbuotojų skaičius, tūkst.žm.	Žemės ūkis, miškų ūkis ir žuvininkystės ūkis	Gamyba ir energetika	Statyba	Prekyba, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugos	Transp., sandėl., inform. ir komunik. paslaugos	Finansų, draudimo, mokslo ir admin. paslaugos, nekiln. turto operacijos	Valst. valdymas ir gynyba, priv. soc. draudimas	Švietimas	Sveikata ir soc. priežiūra	Kitos ūkinės veiklos rūšys
Kuržemės regionas	125,9	14,1	21,1	7,9	15,2	8,7	7,5	6,9	11,0	3,9	3,8

Pažymėtina, kad Klaipėdos ir Kauno regionuose gyventojai įdarbinti panašiuose sektoriuose.

4 lentelė. Darbuotojų suskirstymas pagal pagrindines veiklos rūšis Klaipėdos ir Kauno regionuose 2008 m., % visų darbuotojų skaičiaus.²

Sritys	Kauno regionas	Klaipėdos regionas
Žemės ūkis, miškų ūkis, žuvininkystės ūkis	16,1	13,8
Pramonė	57,8	40,7
Statyba	31,7	16,5
Paslaugos	197,6	97,4

Išanalizavus socialinę–ekonominę situaciją Latvijoje ir Lietuvoje, atitinkamai Kuržemės, Klaipėdos ir Kauno regionuose, galima daryti tokias išvadas, į kurias turėtų atsižvelgti mokymosi visą gyvenimą paslaugas regionų gyventojams teikiančios įstaigos:

¹ Remiantis CSV darbo įgosis tyrimo atrankos b duomenimis (Latvija).

² Remiantis CSV darbo įgosis tyrimo atrankos b duomenimis (Lietuva).

1. Stabilizuojantis ekonominei situacijai, didėja kvalifikuotos darbo jėgos paklausa. Todėl būtina gyventojus paruošti taip, kad jie atitiktų darbo rinkos reikalavimus;
2. Stabilizuojantis ekonominei situacijai, plečiasi ir tobulėja verslas, todėl kuriamos naujos darbo vietos daugiau ar mažiau kvalifikuotai darbo jėgai. Atsižvelgiant į ankstesnių metų nedarbo lygį, daugelis gyventojų prarado savo įgūdžius ir kvalifikaciją, todėl būtina užtikrinti kokybišką šių žmonių sugrįžimą į darbo rinką;
3. Atsižvelgiant į demografinę situaciją, galima prognozuoti, kad ateityje vis didės gyventojų po darbingo amžiaus skaičius. Todėl būtina iš esmės tobulinti šios tikslinės grupės įgūdžius ir padėti jiems likti darbo rinkoje arba į ją sugrįžti.

3. Mokymosi visą gyvenimą resursų ir pasiekiamumo apibūdinimas

3.1. Formaliojo ir neformaliojo švietimo resursai ir pasiekiamumas

Formaliojo švietimo pasiūla ir pasiekiamumas

Šiame skyriuje nenagrinėjamos ikimokyklinio švietimo įstaigos, dieninės mokyklos ir vakarinės (pamaininės) bendrojo lavinimo mokyklos. Tai nereiškia, kad nėra galimybės neformaliai švietimui naudoti ir šių švietimo įstaigų resursus. Formalusis švietimas domina tik kaip neformaliojo švietimo resursas. Šio dokumento tikslas nėra apibendrinti visą informaciją apie formalųjį švietimą, o tik pateikti informaciją apie siūlomus profesinių švietimo įstaigų ir aukštųjų švietimo įstaigų resursus Kuržemės planavimo regione, Klaipėdos ir Kauno regionuose.

Kuržemės planavimo regionas

Kuržemės planavimo regione aukštąjį išsilavinimą galima įgyti 2 valstybinėse aukštosiose mokyklose ir 6 valstybinių bei privačių aukštųjų mokyklų 11 filialų, taip pat 2 kolegijose Liepojoje ir dviejų Rygos kolegijų 5 filialuose. Neformaliojo švietimo programos įgyvendinamos Liepojos universitete, Ventspilio aukštojoje mokykloje bei Rygos pedagoginės ir mokymo valdymo akademijos filiale. Ventspilio aukštosios mokyklos programos suteikia pagrindines kompetencijas reikalingas žinias (IT ir užsienio kalbos). Liepojos universiteto ir Rygos pedagoginės ir mokymo valdymo akademijos filialų siūlomi kursai pagrįdai skirti mokytojų profesinėms žinioms gerinti.³

Profesinio lavinimo įstaigos įvairius kursus ir profesinio tobulinimosi programas pagrįdai įgyvendina per Valstybinės užimtumo agentūros rengiamus bedarbių mokymus. Išimtytys – Jūreivystės kolegija ir Liepojos medicinos kolegija. Profesinio lavinimo įstaigos siūlo kursus ir

---

³ Baigiamasis pranešimas „Mokymosi visą gyvenimą paklausos–pasiūlos analizė Latvijoje, Kuržemės regione, ir Lietuvoje, Klaipėdos ir Kauno regionuose parengimas“ (2010 m. spalio 25 d., toliau tekste – „Paklausos–pasiūlos analizė“)

profesinio tobulinimosi programas, remiantis savo specifika ir pasitelkiant profesinio lavinimo srityje dirbančius pedagogus.⁴

Klaipėdos ir Kauno regionai

Kauno regione apytiksliai 50 valstybinių švietimo įstaigų neformalųjį švietimą siūlo kaip dalį savo veiklos programų. Regione yra 11 suaugusiųjų švietimo centrų, 29 profesinio lavinimo įstaigos ir 11 aukštojo mokslo įstaigų, kuriose yra suaugusiųjų mokymo centrai, rengiantys neformaliojo švietimo kursus. Nustatyti visas privačias organizacijas, teikiančias neformaliojo švietimo paslaugas, sudėtinga, nes jos kursus organizuoja ne tik regione, kur yra registruotos kaip juridiniai asmenys, bet ir kituose Lietuvos regionuose. Kauno regione surinkta informacija apie apytiksliai 70 privačių organizacijų, teikiančių neformaliojo švietimo paslaugas.

Klaipėdos regione yra apie 25 valstybinių įstaigų, kurios rengia neformaliojo švietimo kursus, iš jų – 5 aukštojo mokslo įstaigos, 16 – profesinio lavinimo įstaigų ir 4 suaugusiųjų švietimo centrai. Regione neformaliojo švietimo paslaugas teikia apie 25 privačios organizacijos.⁵

Neformaliojo švietimo pasiūla ir pasiekiamumas

Neformalusis švietimas suvokiamas kaip už formaliojo švietimo ribų egzistuojanti švietimo sistema, kuri apima suaugusiųjų švietimą, vaikų ir jaunimo interesus atitinkantį švietimą bei kasdieninį mokymąsi. Tai lanksti sistema, nukreipta naujų žinių ir kompetencijų siekimo linkme.

Kuržemės regionas

Regiono bendrai siūlomos plačios neformaliojo švietimo galimybės. Veikia keletas suaugusiųjų švietimo centrų (SŠC), regionuose dirba suaugusiųjų švietimo koordinatoriai (SŠK), veikia eilė interesų švietimo įstaigų, įskaitant privačias neformaliojo švietimo įstaigas. Visgi pasiūla būdingas netolygumas, kartais trūksta koordinacijos, metodinio vadovavimo ir plėtros vizijos.

Bendrojo lavinimo, profesinių ir aukštojo išsilavinimo įstaigų tinklas Latvijoje nėra optimalus, dabartinis moksleivių ir studentų skaičius nepakankamas. Nors kol kas nėra vieningos neformaliojo švietimo sistemos, vis dėlto potencialiai apmokytinų asmenų yra daug.

Atlikus darbdavių tyrimą Kuržemės regione, padaryta keletas vertingų išvadų (šaltinis: Pirminis Šiaurės Kuržemės profesinio švietimo kompetencijos centro tyrimas):

- Siekiant užtikrinti Kuržemės regiono poreikius, visų pirma būtina siūlyti tokių sričių profesijas: metalo apdorojimas, elektronika, kelių statyba, statyba.

- 2010 m. 58% apklaustų įmonių darbuotojų buvo virš 40 metų amžiaus, o jaunų (15–25 metai) darbuotojų skaičius yra labai mažas (tik 7%).

---

⁴ Paklausos–pasiūlos analizė

⁵ Paklausos–pasiūlos analizė

- Darbo rinkos paklausos ir sričių plėtros prognozės patvirtina, kad per vidutinį terminą ir per ilgesnį laikotarpį reikės naujų darbuotojų mašinų statybos, metalo apdorojimo srityje (siekiant patenkinti šiuolaikinių modernių įmonių poreikius, nes nepakanka specialistų dirbti su naujausios kartos metalo apdorojimo įranga. Nauja įranga užtikrina aukštą produkcijos kokybę. Naujausios kartos įrangos įdiegimas gamyboje – tai pasaulio tendencija, todėl, verslininkams, kurie siekia konkuruoti pasaulio rinkoje, būtina įsigyti tokią įrangą, todėl aktualu parengti ir tinkamus specialistus), taip pat elektronikos ir energetikos bei statybos srityje.

Klaipėdos ir Kauno regionai

Nuo 2007 m. daugėja neformaliojo švietimo paslaugas teikiančių organizacijų, ypač privačių. Privačių paslaugas teikiančių organizacijų skaičius padidėjo nuo 500 iki beveik 1000.

8 lentelė. Pagrindinės neformaliojo švietimo įstaigos Lietuvoje

Neformaliojo švietimo įstaigos metų pradžioje				
	2007	2008	2009	2010
Valstybinės	128	142	155	148
Privačios	500	557	942	997

Lietuvoje didėja investicijos suaugusiųjų švietimui. 2006 m. suaugusiųjų švietimo tyrimas parodė, kad, palyginus su 2003 m., investicijos suaugusiųjų švietimui padidėjo du kartus. Deja, Lietuvoje, taip pat kaip ir Latvijoje nėra naujesnių duomenų ir suaugusiųjų švietimo analizės.

3.2. Formaliojo švietimo resursų naudojimas suaugusiųjų švietimui

Mokymosi visą gyvenimą projekto teritorijoje visumoje yra įvairiapusiai ir platūs formaliojo švietimo bazė ir resursai. Daugelyje vietų jų krūvis nėra maksimalus, todėl juos galima naudoti neformaliam švietimui.

Mokymosi visą gyvenimą projekto partneriai (formaliojo švietimo įstaigos) jau dabar sėkmingai teikia neformaliojo švietimo paslaugas:

- Ventspilio aukštojoje mokykloje 2011 m. balandžio 20 d. įsteigtas didelis mokymosi visą gyvenimą centras;
- Rygos techninio universiteto Liepojos filiale įsteigtas didelis inžinierinių–techninių gabumų ugdymo centras, bus siūlomi 16–160 valandų kursai (mokymo kalba – latvių ir rusų), kursų temos: CNC staklių programavimo ir valdymo operatorius, inžinierinis–techninis mechanikos mokslas, elektronika ir elektrotechnika;
- Klaipėdos universitetas siūlo plačią neformaliojo švietimo programą (medicinos seserų mokymas, inžinierinis–techninis kompiuterių mokslas, inžinierinis–techninis mechanikos mokslas, visuomenės sveikata ir kt.);

Mokymosi visą gyvenimą plėtros veiklos planas 2011–2015 m.

- Kauno technologijų universitetas (galimybė pasirinkti atskirus mokymo kursus iš siūlomų programų kursų sąrašo).

Formaliojo švietimo patalpos ir materialinė–techninė bazė suteikia galimybę siūlyti aukštesnės kokybės ir įvairiapusį neformalųjį švietimą. Mokymosi visą gyvenimą projekto partnerių pavyzdys parodo, kokios plačios yra formaliojo švietimo resursų naudojimo neformaliojo švietimo tikslams galimybės.

3.3. Suaugusiųjų švietimo problemų ir sprendimų įvardijimas

Kuržemės planavimo regione, Klaipėdos ir Kauno regionuose neformaliojo švietimo problemos yra panašios. Todėl visi probleminiai klausimai apibendrinti 9-oje lentelėje, kurioje pateiktas galimas kiekvieno klausimo sprendimas.

9 lentelė. Neformaliojo švietimo problemos ir galimi sprendimai

Problemos		Galimi sprendimai
Finansavimas		
1	Socialinių atžvilgiu neapsaugotų grupių, kurios neturi lėšų mokėti už formalųjį švietimą, finansavimas.	Įdiegti kuponų sistemą (vouchers system – valstybės (Valstybinės užimtumo agentūros) programa), aukos/labdara.
2	Finansinių lėšų programoms įgyvendinti stoka (techninė bazė, naujų programų parengimas)	Pritraukti projektų lėšas; savivaldybių finansinė parama, aukos/labdara. Formaliojo švietimo įstaiga aukas galėtų priimti, įsteigusi visuomeninę organizaciją (būdas, kaip išvengti apribojimų). Dalyvavimas valstybės institucijų mokymo paslaugų teikimo pirkimuose formaliojo švietimo įstaigoms suteikia galimybę aktyviai įsijungti į neformaliojo švietimo veiklą. Papildomą finansavimą galima pritraukti, bendradarbiaujant su nevalstybinėmis organizacijomis, kurios pasirengusios naudotis formaliojo švietimo resursais (materialinė–techninė bazė, patalpos, žmonių resursai).
3	Brangus mokymas, finansinių lėšų stoka	1) finansavimas iš įmonių, kurių darbuotojams organizuojami kursai, lėšų; 2) kursantų asmeninės lėšos, 3) finansavimas iš valstybės biudžeto lėšų (pavyzdžiui, bedarbių mokymas); 4) kitas finansavimo šaltinis
Neformaliojo švietimo pasiūla		
4	Nepakankamas neformaliojo švietimo įstaigų pasiūlos ir paklausos šalių keitimasis informacija. Nepakankamas organizacinis lygis/ koordinavimo lygis, trūksta koordinatoriaus, kuris užtikrintų neformaliojo švietimo šalių pasikeitimą informacija	Gerinti pasikeitimą informacija ir komunikacija, skleisti mokymosi visą gyvenimą svarbą asmenybės tobulinimui. Plėsti regioninę struktūrą, kuri koordinuoja neformaliojo švietimo plėtrą. Sukurti neformaliojo švietimo pasiūlos duomenų bazę.
5	Kaip kokybiškai dėstyti dalyką/išmokyti? Nuotolinio mokymo dėstytojų kvalifikacija žemesnė nei kursantų. Kaip įvertinti mokymo kokybę?	E–mokymas – kursantai, dėstytojai, galimybė mokytis ir mokyti. Dėstytojai turi turėti ir teorinių žinių, ir praktinių įgūdžių tam tikroje srityje, labai svarbus dėstytojo sugebėjimas mokyti. Neformaliojo švietimo įstaigoms būtina specializuotis pagal regionus arba miestus, ypač tose srityse, kur būtina įsigyti brangią įrangą.
6	Neformaliojo švietimo dėstytojai formaliojo švietimo įstaigose – trūksta laiko ir kvalifikacijos. Trūksta specifinių temų dėstytojui	Formaliojo švietimo įstaigų bendradarbiavimo neformaliojo švietimo srityje programos. Pasitelkti dėstytojus iš įstaigų, kur yra tokių specialistų, ir motyvuoti juos siekti tokių žinių. Studentai šiandien – būsimi dėstytojai ateityje. Dėstytojų pasitelkimas iš šalies, už formaliojo švietimo įstaigų ribų (iš kitur atvykę dėstytojai).
7	Mokymo programų ir mokomosios medžiagos parengimas reikalauja daug laiko (tai įtakoja kursų kainą)	Pritraukti Europos Sąjungos projektų lėšas, valstybės paramą. Formaliojo švietimo įstaigų bendradarbiavimo neformaliojo švietimo srityje programos

Problemos		Galimi sprendimai
8	Kaip efektyviai pasinaudoti ribotais formaliojo švietimo įstaigų resursais? (Materialinė–techninė bazė, patalpos).	Bendradarbiauti su asmenimis, teikiančiais neformaliojo švietimo paslaugas (nevalstybinės organizacijos), siūlyti jiems naudotis formaliojo švietimo resursais
9	Neformaliojo švietimo pasiūlos lankstumas, sugebėjimas prisitaikyti prie kintamos rinkos situacijos	Nuotolinis mokymasis/ E–mokymasis, laisvai pasirinktų dalykų kursai, Open Education Resources – laisvai pasiekiami mokymo medžiaga
10	Kreditų sistema – trūksta metodologijos ir sistemos praktinio taikymo	Neformaliojo švietimo sistemoje įgytos profesinės kompetencijos įvertinimas – plėsti šiuo metu veikiančią sistemą
11	Atstumas iki švietimo įstaigos	Nuotolinis mokymasis/ e–mokymas turi ateities perspektyvą, dalį šiuo metu organizuojamų kursų reikės reorganizuoti į nuotolinio mokymo kursus (per trumpiausią galimą laiką). Aukštojo mokslo įstaigos turėtų būti išdėstytos vienos valandos kelio atstumu nuo gyvenamosios vietos, važiuojant automobiliu, o neformaliojo švietimo įstaigos turėtų būti dar arčiau.
Neformaliojo švietimo paklausa		
12	Trūksta mokomų asmenų motyvacijos, sunku rasti norinčių mokytis	Informuoti ir šviesti visuomenę apie įvairias mokymosi visą gyvenimą galimybes, atsižvelgiant į tai, kad dalis mokymosi visą gyvenimą tikslinės auditorijos neturi pakankamų kompiuterinio raštingumo žinių, mokytis valstybinių įstaigų darbuotojus
13	Nepakankama darbdavių parama savo darbuotojų profesinei kvalifikacijai kelti	Stiprinti darbdavių sampratą, kad švietimas – tai resursas, kuris užtikrina įmonės konkurencingumą ir suteikia galimybę užimti visavertę vietą darbo rinkoje
14	Neformaliojo švietimo pasiūlos, paklausos ir darbo rinkos poreikių suderinimas	Skatinti dialogą tarp pasiūlos ir paklausos šalių, teikti daugiau informacijos apie darbo rinkos poreikius ir neformaliojo švietimo teikiamas galimybes.
Įstatymai, norminiai aktai		
15	Stinga politinės valios, iniciatyvos	Aktyvi neformaliojo švietimo įstaigų veikla, rengiant pasiūlymus, pagal kuriuos turėtų būti priimami politiniai sprendimai.
16	Nesutvarkyti teisės aktai. Nestabilumas valstybinės mokymosi visą gyvenimą politikos srityje	Aktyviai dalyvauti diskusijose dėl dokumentų, teikti pasiūlymus. Mokymosi visą gyvenimą plėtros plano parengimas valstybės mastu. Neformaliojo švietimo įstaigų bei savivaldybių iniciatyva ir atkaklumas.
Bendradarbiavimas, ES projektai ir jų ilgaamžiškumas		
17	Nepakankamas naudojimas projektų teikiamomis galimybėmis, siekiant įgyti patirties ir pritraukti lėšas	Naudotis projektų teikiamomis galimybėmis, siekiant įgyti patirties ir pritraukti lėšas. Tarptautinis bendradarbiavimas per įvairias asociacijas. Bendradarbiavimas, vykdant keletą projektų, pasidalinimas patirtimi.
18	Kaip tęsti projekto idėją? Kaip išplatinti vykdam projektą prieitas išvadas/ įgytas žinias? Ilgalais pradėtos veiklos tęsimas pasibaigus projektui.	Tarptautinis bendradarbiavimas per įvairias asociacijas (EUCEN – konferencijos, renginiai, pasidalinimas patirtimi).

Problemos	Galimi sprendimai
19 Stinga neformaliojo švietimo įstaigų, verslininkų, savivaldybių, valstybinės valdžios bendradarbiavimo. Silpnas darbdavių, profesinio lavinimo įstaigų, suaugusiųjų švietimo įstaigų ir organizacijų ryšys	Darbo grupės kūrimas, pasitelkiant socialinius partnerius. Verslininkų ir švietimo įstaigų bendradarbiavimo skatinimas.

4. Tikslinės grupės ir jų apibūdinimas

4.1. Tikslinės grupės ir jų poreikiai

Įgyvendinant mokymosi visą gyvenimą projektą, didžiausias dėmesys bus skiriamas neformaliajam švietimui su galimybe naudoti įgytas žinias darbo rinkos srityse, kuriose yra darbo rinkos paklausa. Įgyvendinant mokymosi visą gyvenimą projektą, ištirta keletas gyventojų grupių, iš kurių reikšmingiausios tikslinės grupės:

1. Regiono įmonių darbuotojai

Neformaliojo švietimo paslaugas teikiančios organizacijos kartu su įmonėmis parengia mokymo programas pagal konkretaus darbdavio poreikius. Kiekviena įmonė turi savo veiklos sritį ir specializaciją, todėl būtina parengti individualias mokymo programas įmonės darbuotojams. Įmonių darbuotojų kvalifikacijos kėlimas užtikrina šiems darbuotojams galimybę toliau dirbti savo darbo vietose ir jų konkurencingumą, galimybę lengviau prisitaikyti prie galimų kintamų situacijų įmonėse.

2. Bedarbiai/ieškantys darbo

Neformalusis švietimas – tai priemonė, padedanti rasti naują darbą ir sėkmingai užimti vietą darbo rinkoje. Papildomas išsilavinimas suteikia galimybę tobulinti turimus gabumus arba įgyti naujų žinių, sugebėjimų ir tokiu būdu didinti savo konkurencingumą darbo rinkoje.

3. Dėstytojai

Neformaliojo švietimo dėstytojų išsilavinimas – reikšminga neformaliojo švietimo pasiūlos kokybės sudėtinė dalis. Būtina pateikti dėstytojams naujus mokymo metodus ir informacijos technologijų teikiamas galimybes.

Kursai turėtų būti diferencijuojami priklausomai nuo dėstytojų IT pirminių žinių ir dėstytojų specialybės.

Minėtos prioritėtinės tikslinės grupės parengtos pagal daugelį kriterijų:

- tikslinės grupės dydis (bedarbiai/ieškantys darbo ir regiono įmonių darbuotojai)
- tikslinės grupės ekonominis aktyvumas (regiono įmonių darbuotojai)
- potencialus tikslinės grupės ekonominis aktyvumas (bedarbiai/ieškantys darbo)

- tikslinės grupės pasitelkimas teikti neformaliojo švietimo paslaugas/pasiūlos kūrimas (dėstytojai).

Kitos reikšmingos tikslinės grupės, kurioms taip pat būtinas neformalusis švietimas:

- 1) vaikai (tarp jų – ikimokyklinio amžiaus vaikai) – švietimas pagal interesus;
- 2) pagrindinio išsilavinimo neturintys žmonės – įgūdžiai ir žinios, siekiant sėkmingai patekti į darbo rinką;
- 3) žmonės, turintys žemo lygio pagrindinius įgūdžius – įgūdžiai ir žinios, siekiant sėkmingai patekti į bendruomenę ir darbo rinką;
- 4) neįgalūs žmonės – įgūdžiai ir žinios, siekiant sėkmingai patekti į darbo rinką;
- 5) žmonės, turintys priklausomybę arba bendrą priklausomybę – įgūdžiai ir žinios, siekiant sėkmingai patekti į bendruomenę ir darbo rinką;
- 6) pensininkai ir priešpensinio amžiaus gyventojai – švietimas pagal interesus, laisvalaikio galimybes, nauji įgūdžiai ir žinios.

4.2. Pasiūlos atitiktis tikslinės grupės poreikiams

Įgyvendinant mokymosi visą gyvenimą projektą, buvo atliktas tyrimas „Mokymosi visą gyvenimą paklausos – pasiūlos analizės Latvijoje, Kuržemės regione, ir Lietuvoje, Klaipėdos ir Kauno regionuose parengimas“. Tyrimo rezultatai suteikia pagrindą daryti išvadą, kad labiausiai pageidaujami neformaliojo švietimo kursai visoje mokymosi visą gyvenimą projekto teritorijoje yra:

- užsienio kalbos,
- psichologija, bendravimas, problemų sprendimas,
- prekyba ir marketingas,
- buhalterija ir mokesčiai,
- kompiuterinis mokslas, programavimas.

Minėtuose kursuose gali dalyvauti visi besidomintys, tam nereikia specifinių pirminių žinių. Labiausiai pageidaujami neformaliojo švietimo kursai socialinių arba humanitarinių mokslų temomis.

5. Neformaliojo švietimo pasiūlos SVID analizė

Stiprioji pusė	Silpoji pusė
Nepanaudotas formaliojo švietimo pajėgumas	Žemas neformaliojo švietimo įvertinimas
Mokymo patalpos	Finansavimas
Materialinė–techninė bazė	Nepasiekiamas gyventojams, kurie gyvena toli

Stiprioji pusė	Silpnoji pusė
Kvalifikuoti dėstytojai	nuo regioninių centrų Nuotolinio mokymo dėstytojai (nežinomas potencialas)

Galimybės	Rizikos faktoriai
Bendradarbiavimas su verslininkais	Mokumas
E–mokymas	Mokytinų asmenų skaičius formaliojo švietimo įstaigose mažėja
Verslo mokykla	Technologijos sparčiai vystosi, specialistų žinios greitai „sensta“
Daug neformaliojo švietimo būdu mokytinų asmenų	Nepakanka darbo vietų baigusiems kursams žmonėms
Aukštųjų mokyklų bendradarbiavimo projektai	

II Vizija, veiklos kryptys ir veiksmai

1. Vizija

Sukurti lanksčią, šiuolaikinę ir kokybišką neformaliojo švietimo sistemą, bendradarbiaujant paklausos ir pasiūlos šalims, patenkinant neformaliojo visuomenės švietimo poreikius, tarp jų, įdiegti formalų neformaliojo švietimo įvertinimą, pasitelkus informacijos technologijas, platinti visuomenės švietimo programų mokomąją medžiagą kaip laisvai prieinamą švietimo informaciją.

2. Veiklos kryptių apibūdinimas

Norėdami įgyvendinti viziją, Kuržemės planavimo regionas, Klaipėdos ir Kauno regionai susitaria dėl tokių veiklos kryptių, kurios bus įgyvendinamos, bendradarbiaujant ir organizuojant bendrus projektus bei įgyvendinant individualius projektus kiekviename regione:

	Veiklos kryptys	Veiksmai
1	Papildyti norminius aktus ir įvertinti už formaliojo švietimo ribų įgytas žinias ir sugebėjimus	Papildyti su neformaliojo švietimu susijusius norminius aktus Įdiegti neformaliojo švietimo kreditų sistemą Pripažinti mokantis visą gyvenimą įgytą neformalųjį išsilavinimą
2	Išplėsti nuotolinį mokymą/ E-visuomenę	Sukurti visuomenės metodologiją Mokyti nuotolinio mokymo dėstytojus Užtikrinti nuotolinio mokymo materialinę-techninę bazę Parengti naujas nuotolinio mokymo programas Skatinti bendradarbiavimą tarp neformaliojo ir formaliojo švietimo paslaugas teikiančių organizacijų, paslaugų gavėjų ir darbdavių
3	Sukurti neformaliojo švietimo informacijos tinklą	Kurti neformaliojo švietimo visuomeninius santykius (PR) Apibendrinti su neformaliojo švietimo paklausa susijusią informaciją Apibendrinti su neformaliojo švietimo pasiūla susijusią informaciją Užtikrinti ir koordinuoti pasikeitimą informacija
4	Didinti neformaliojo švietimo paslaugas	Gerinti visuomenines patalpas

Veiklos kryptys	Veiksmai
teikiančių asmenų pajėgumą	Gerinti materialinę–techninę bazę Kelti neformaliojo švietimo dėstytojų kvalifikaciją (užtikrinti mokymą) Skatinti bendradarbiavimą tarp neformaliojo ir formaliojo švietimo paslaugas teikiančių organizacijų

3. Veiklos apibūdinimas

Veiklos kryptis 1: **Papildyti norminius aktus ir įvertinti už formaliojo švietimo ribų įgytus žinias ir sugebėjimus**

Kodas	Veiksmai	Veiklos žingsniai
1.1.	Neformalųjį švietimą reglamentuojančių norminių aktų papildymas	– peržiūrėti ir papildyti galiojančius norminius aktus, kurie reglamentuoja neformalųjį švietimą
1.2.	Neformaliojo švietimo kreditų sistema	– įdiegti neformaliojo švietimo kreditų sistemą, suteikiant galimybę, užbaigus neformaliojo švietimo mokymo kursą, surinkti kreditus
1.3.	Mokantis visą gyvenimą įgyto neformaliojo išsilavinimo pripažinimas	– parengti bendrą formaliojo švietimo įstaigų metodologiją, kuri suteiktų galimybę įvertinti ir pripažinti neformaliojo švietimo srityje įgytas žinias ir sugebėjimus.

Veiklos kryptis 2: **Plėsti nuotolinį mokymą/ E–visuomenė**

Kodas	Veiksmai	Veiklos žingsniai
2.1.	Visuomenės metodologija	– parengti visuomenės metodologiją – testuoti visuomenės metodologiją – įdiegti parengtą neformaliojo švietimo metodologiją
2.2.	Nuotolinio mokymo dėstytojai	– mokyti dėstytojus naujų visuomenės metodų – šviesti dėstytojus informacijos technologijų srityje
2.3.	Naujų nuotolinio mokymo programų kūrimas	– parengti naujas visuomenės programas – bendradarbiauti su kitais neformaliojo švietimo paslaugas teikiančiais asmenimis, tobulinti visuomenės programas
2.4.	Neformaliojo ir formaliojo švietimo paslaugas teikiančių asmenų, paslaugų gavėjų ir darbdavių	– skatinti neformaliojo ir formaliojo švietimo paslaugas teikiančių asmenų

Kodas	Veiksmai	Veiklos žingsniai
	bendradarbiavimas	bendradarbiavimą, pasidalinimas patirtimi

Veiklos kryptis 3: **Sukurti neformaliojo švietimo informacijos tinklą**

Kodas	Veiksmai	Veiklos žingsniai
3.1.	Visuomeniniai santykiai	– Neformaliojo švietimo prestižo didinimas – Gyventojų supažindinimas su neformaliojo švietimo galimybėmis
3.2.	Informacija apie neformaliojo švietimo paklausą	– Nuolatinis informacijos apie neformaliojo švietimo paklausą apibendrinimas
3.3.	Informacija apie neformaliojo švietimo pasiūlą	– Nuolatinis informacijos apie neformaliojo švietimo pasiūlą apibendrinimas
3.4.	Pasikeitimo informacija koordinavimas	– aktyvus suaugusiųjų švietimo centrų (SŠC), teikiančių formaliojo ir neformaliojo švietimo paslaugas, pasitelkimas informacijai užtikrinti. – informacija koordinavimas tarp asmenų, kuriems reikia neformaliojo švietimo paslaugų, ir jas teikiančių organizacijų – palaipsninis mokymosi visą gyvenimą koordinavimo funkcijos perdavimas regioniniam valdymo lygiui

Veiklos kryptis 4: **Didinti neformaliojo švietimo paslaugas teikiančių organizacijų pajėgumą**

Kods	Veiksmai	Veiklos žingsniai
4.1.	Visuomenės patalpos	– patalpų renovavimas/ įrengimas – finansavimo pritraukimas patalpoms renovuoti/ įrengti
4.2.	Materialinė–techninė bazė	– švietimo paslaugas teikiančių asmenų bendradarbiavimas techninio aprūpinimo srityje – finansavimo pritraukimas naujai techninei bazei įrengti
4.3.	Neformaliojo švietimo dėstytojai	– dėstytojų mokymai – finansavimo pritraukimas dėstytojų mokymams
4.4.	Formaliojo ir neformaliojo švietimo paslaugas teikiančių organizacijų bendradarbiavimas	– bendradarbiavimas kuriant naujas mokymo programas – bendradarbiavimas patalpų ir materialinės–techninės bazės srityje

Kiekvienos veiklos įgyvendinimas apima vieno arba keleto projektų realizavimą. Kadangi veiklos planas apima didelę geografinę teritoriją Latvijoje ir Lietuvoje, o jam įgyvendinti pasitelkta daug partnerių, konkretūs šio veiklos plano projektai nenagrinėjami, vietoje to pateikiami galimi neformaliojo švietimo tolimesnės plėtros sprendimai ir rekomendacijos.

3. Veiklos planas

Kuržemės planavimo regionas, Klaipėdos ir Kauno regionai susitaria atlikti bendrus veiksmus tose kryptyse, kurios bus įgyvendinamos, diegiant bendrus projektus bei realizuojant individualius projektus kiekviename regione. Kryptingos veiklos įgyvendinimo galimi finansavimo šaltiniai yra pačių regionų lėšos, dalinis finansavimas iš valstybės lėšų bei išoriniai finansų šaltiniai – ES struktūriniai fondai, kreditai, rėmėjų finansavimas.

Nr.	Projekto pavadinimas	Pagrindinės užduotys	Regionų partneriai	Indikacinis įdiegimo laikas
1. Veiklos kryptis		Papildyti norminius aktus ir įvertinti už formaliojo švietimo ribų įgytus žinias ir sugebėjimus		
1.1.	Su neformaliojo švietimu susijusių norminių aktų papildymas	– peržiūrėti ir papildyti galiojančius norminius aktus, kurie reglamentuoja neformalųjį švietimą	Aukštojo mokslo įstaigos, SŠC	2012–2015
1.2.	Neformaliojo švietimo kreditų sistema	– įdiegti neformaliojo švietimo kreditų sistemą, suteikiant galimybę, užbaigus neformaliojo švietimo mokymo kursą, rinkti kreditus	Aukštojo mokslo įstaigos, aukštosios mokyklos, SŠC	2012–2015
1.3.	Mokymosi visą gyvenimą metu įgyto neformaliojo išsilavinimo pripažinimas	– parengti bendrą formaliojo švietimo įstaigų metodologiją, kuri suteiktų galimybę įvertinti ir pripažinti neformaliojo švietimo srityje įgytas žinias ir sugebėjimus.	Aukštojo švietimo įstaigos, aukštosios mokyklos, SŠC	2012–2015
2. Veiklos kryptis		Plėsti nuotolinį mokymą/ E-visuomenė		
2.1.	Visuomenės metodologija	parengti visuomenės metodologiją, testuoti visuomenės metodologiją, įdiegti parengtą neformaliojo švietimo metodologiją	Formaliojo ir neformaliojo švietimo paslaugas teikiančios organizacijos	2012–2015

Nr.	Projekto pavadinimas	Pagrindinės užduotys	Regionų partneriai	Indikacinis įdiegimo laikas
2.2.	Nuotolinio mokymo dėstytojai	mokyti dėstytojus naujų visuomenės metodų, šviesti juos informacijos technologijų srityje	Formaliojo ir neformaliojo švietimo paslaugas teikiančios organizacijos	2012–2015
2.3.	Naujų nuotolinio mokymo programų kūrimas	parengti naujas visuomenės programas, bendradarbiauti su kitomis neformaliojo švietimo paslaugas teikiančiomis organizacijomis, tobulinant visuomenės programas	Formaliojo ir neformaliojo švietimo paslaugas teikiančios organizacijos	2012–2015
2.4.	Neformaliojo ir formaliojo švietimo paslaugas teikiančių organizacijų, paslaugų gavėjų ir darbdavių bendradarbiavimas	skatinti neformaliojo ir formaliojo švietimo paslaugas teikiančių asmenų bendradarbiavimą, pasidalinimas patirtimi	Formaliojo ir neformaliojo švietimo paslaugas teikiančios organizacijos	2012–2015
3. Veiklos kryptis		Sukurti neformaliojo švietimo informacijos tinklą		
3.1.	Visuomeniniai santykiai	Neformaliojo švietimo prestižo didinimas, gyventojų supažindinimas su neformaliojo švietimo galimybėmis	Formaliojo ir neformaliojo švietimo paslaugas teikiančios organizacijos	2012–2015
3.2.	Informacija apie neformaliojo švietimo paklausą	Nuolatinis informacijos apie neformaliojo švietimo pasiūlą apibendrinimas	Formaliojo ir neformaliojo švietimo paslaugas teikiančios organizacijos	2012–2015
3.3.	Informacija apie neformaliojo švietimo pasiūlą	Nuolatinis informacijos apie neformaliojo švietimo pasiūlą apibendrinimas	Formaliojo ir neformaliojo švietimo paslaugas teikiančios organizacijos	2011–2015

Nr.	Projekto pavadinimas	Pagrindinės užduotys	Regionų partneriai	Indikacinis įdiegimo laikas
3.4.	Pasikeitimo informacija koordinavimas	Aktyvus suaugusiųjų švietimo centrų (SŠC), teikiančių formaliojo ir neformaliojo švietimo paslaugas, pasitelkimas informacijai užtikrinti, informacijos koordinavimas tarp asmenų, kuriems reikia neformaliojo švietimo paslaugų, ir jas teikiančių organizacijų, palaipsniniis mokymosi visą gyvenimą koordinavimo funkcijos perdavimas regioniniam valdymo lygiui	Formaliojo ir neformaliojo švietimo paslaugas teikiančios organizacijos	2011–2015
4. Veiklos kryptis		Didinti neformaliojo švietimo paslaugas teikiančių organizacijų pajėgumą		
4.1.	Visuomenės patalpos	patalpų renovavimas/ įrengimas, finansavimo pritraukimas patalpoms renovuoti/ įrengti	NVO, aukštojo mokslo įstaigos	2012–2015
4.2.	Materialinė–techninė bazė	švietimo paslaugas teikiančių organizacijų bendradarbiavimas techninio aprūpinimo srityje, finansavimo pritraukimas naujai techninei bazei įsigyti	NVO, aukštosios mokyklos, aukštojo mokslo įstaigos	2012–2015
4.3.	Neformaliojo švietimo dėstytojai	dėstytojų mokymai, finansavimo pritraukimas dėstytojų mokymams	NVO, aukštosios mokyklos, aukštojo mokslo įstaigos	2012–2015
4.4.	Formaliojo ir neformaliojo švietimo paslaugas teikiančių organizacijų bendradarbiavimas	bendradarbiavimas kuriant naujas mokymo programas, bendradarbiavimas patalpų ir materialinės–techninės bazės srityje	NVO, aukštosios mokyklos, aukštojo mokslo įstaigos	2012–2015

Regionai kryptingai veiklai įgyvendinti gali pritraukti ES struktūrinių fondų 2007–2013 m. planavimo laikotarpio bendrojo finansavimo lėšas, parengus regioninio arba vietinio lygio projektus.

Latvijoje 2007– 2013 m. planavimo laikotarpiu numatyta ES struktūrinių fondų parama tokiai veiklai, susijusiai su mokymosi visą gyvenimą plėtra:

Programos „Žmonių resursai ir įdarbinimas“ papildymo 1.2.2.1.2. veikla „Parama pagrindinėms mokymosi visą gyvenimą politikos gairėms įgyvendinti“.

Veiklos tikslas: teikti paramą, siekiant išplėsti įdarbintų arba savarankiškai dirbančių asmenų (išskyrus valstybės tarnautojus) mokymosi visą gyvenimą pasiekiamumą nuo 25 metų amžiaus.

Parama teikiama suaugusiųjų formaliajam arba neformaliajam išsilavinimui (išskyrus: bakalauro, magistro arba daktaro laipsnį) įgyti iki vienerių metų laikotarpiu, įgyvendinant jį, remiantis norminiais aktais, kurie reglamentuoja aktyviųjų įdarbinimo ir prevencinių nedarbo sumažinimo priemonių organizavimo ir finansavimo tvarką ir priemones įgyvendinančių organizacijų pasirinkimo principus.

Lietuvoje 2007– 2013 m. planavimo laikotarpiu numatyta ES struktūrinių fondų parama tokiai veiklai, susijusiai su mokymosi visą gyvenimą plėtra:

Veiklos programos „Žmonių resursų plėtra“ 2.3. prioriteto 2-oji veiklos kryptis "Mokymasis visą gyvenimą "

Veiklos tikslas:

- 1) pritraukti ir išlaikyti žmones darbo rinkoje, skatinti aktyvesnį suaugusiųjų švietimą, tobulinti aukštos kvalifikacijos darbo jėgą ir skatinti valstybinio administravimo efektyvumą;
- 2) skatinti suaugusiųjų švietimo sistemos stiprinimą;
- 3) gerinti suaugusiųjų švietimo kokybę ir paslaugas;
- 4) gerinti suaugusiųjų švietimo paslaugų pasiekiamumą.

Programos „Žmonių resursai ir įdarbinimas“ papildymo 1.3.1.2. veikla „Parama savarankiškam darbui arba verslui pradėti“.

Veiklos tikslas: didinti ūkinės veiklos aktyvumą šalyje, plečiant pradedančiųjų verslą žinias ir sugebėjimus bei teikiant ūkinės veiklos pradžiai būtina finansinę paramą.

Šios veiklos ribose siūloma kompleksinė parama pradedantiems verslą ir naujiems verslininkams: teikiant konsultacijas, mokymo ir finansavimo paskolas bei fondų lėšas, skirtas pradėti savo verslą.

Veiklos programos „Sauglautos skatinimas“ 2.3.2 prioriteto 2-oji veikla „Kokybiškos ir viešai prieinamos paslaugos: sveikatos priežiūros, švietimo ir socialinė infrastruktūra“

Veiklos tikslas – užtikrinti visų amžiaus grupių žmonėms aukštesnės kokybės mokymosi visą gyvenimą paslaugas ir jų pasiekiamumą.

Programos „Žmonių resursai ir įdarbinimas“ papildymo 1.2.2.1.3. veikla „Ypatingų mokymosi visą gyvenimą politikos sričių rėmimas“.

Veiklos tikslas: Remti mokymosi visą gyvenimą politikos įgyvendinimą kultūros–švietimo politikos ir profesinės reabilitacijos srityje bei užtikrinti mokymosi visą

Latvijoje 2007– 2013 m. planavimo laikotarpiu numatyta ES struktūrinių fondų parama tokiai veiklai, susijusiai su mokymosi visą gyvenimą plėtra:

Lietuvoje 2007– 2013 m. planavimo laikotarpiu numatyta ES struktūrinių fondų parama tokiai veiklai, susijusiai su mokymosi visą gyvenimą plėtra:

gyvenimą pasiekiamumą įkalintiems ir iš įkalinimo vietų išėjusiems asmenims.

Be galimybės įgyvendinti individualius projektus, veikla gali būti įgyvendinama ir bendradarbiaujant, vykdant projektus „Latvijos–Lietuvos bendradarbiavimo per sieną programą 2007–2013“, kuri yra viena iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų 3-ojo tikslo „Europos teritorinis bendradarbiavimas“ programų. Programos tikslas – skatinti ilgalaikę ir tolygią pasienio regiono socialinę–ekonominę plėtrą, siekiant suteikti sąlygas jai konkuruoti su ekonomine ir verslo plėtra bei kurti gyvenimui ir lankytojams malonią aplinką.

Programos vykdymo teritorijos:

Latvijoje: Kuržemė, Žiemgala, Latgala;

Lietuvoje: Klaipėda, Telšiai, Šiauliai, Panevėžys, Utena, ir papildoma teritorija – Kaunas.

Programoje išskiriami trys prioritetai:

1–asis prioritetas. Darnesnė programos teritorija:

- 1.1. Izoliavimo sumažinimas, pagerinus vidinius ir išorinius ryšius programos teritorijoje;
- 1.2. Bendro viešųjų paslaugų ir resursų valdymo pagerinimas.

2–asis prioritetas. Didesnis programos teritorijos konkurencingumas:

- 2.1. Paprastesnė verslo pradžia ir plėtra;
- 2.2. Programos teritorijos aplinkos patrauklumo didinimas;
- 2.3. Darbo įgūdžių ir žmonių resursų gerinimas.

3–asis prioritetas. Aktyvios, ilgaamžės ir integruotos bendruomenės:

- 3.2. Bendros vietinio masto veiklos skatinimas

Atsižvelgiant į faktą, kad didžioji dalis ES struktūrinių fondų finansavimo lėšų 2007–2013 m. jau paskirstyta, yra palyginti ribotos galimybės pritraukti ES struktūrinių fondų finansavimą naujiems projektams, nes kai kurios paramos programos jau baigėsi. Todėl regionams svarbu

Mokymosi visą gyvenimą plėtros veiklos planas 2011–2015 m.

laiku pradėti bendradarbiavimą nacionalinio lygio darbo grupėse, planuojant ES struktūrinių fondų planavimo 2014–2020 m. laikotarpį.

III Veiklos plano įgyvendinimas ir priežiūra

Veiklos planas – tai praktinis valdymo ir kontrolės instrumentas, vykdamas neformaliojo švietimo plėtros procesus regionuose.

Kuržemės planavimo regiono administracija užtikrina veiklos plano įgyvendinimą Kuržemės regione 2011–2015 m. laikotarpiu. Projekto partneriai iš Lietuvos įgyvendina veiklos planą Kauno ir Klaipėdos regionuose 2011–2015 m. laikotarpiu. Kuržemės planavimo regiono administracija ir projekto partneriai iš Lietuvos glaudžiai bendradarbiaus, vykdydami veiklos planą. Bendradarbiaujant ir dalinant patirtimi, bus rasti geriausi galimi sprendimai, siekiant išspręsti nustatytas neformaliojo švietimo problemas.

Galima veikla:

1. Informuoti visuomenę apie įgyvendinimo procesą ir rezultatus. 2. Užtikrinti nuolatinę pasikeitimo informaciją priemones su bendradarbiavimo/projekto partneriais. 3. Bendradarbiauti su informacijos tarpininkais, teikti jiems visapusišką informaciją apie mokymąsi visą gyvenimą. 4. Nuolat analizuoti tikslinių grupių poreikius, aprūpinti jas būtina informacija. 5. Apibendrinti sėkmingos patirties pavyzdžius, dalintis jais ir t.t..

Sekantis veiklos plano įgyvendinimo žingsnis – detalizuoto projektų plano rengimas, kuriame būtų atsakyta į klausimus: ką daryti? kas turi daryti? kiek tai kainuos? kas už tai mokės? kada tai bus padaryta? koks bus rezultatas? kaip tai įtakos tikslines grupes?

Veiklos planas vertinamas kartą per metus. Kuržemės planavimo regiono administracija parengia informacinį pranešimą apie veiklos plano įgyvendinimą, projekto plano parengimą, jų įgyvendinimą, nustatytas problemas ir pasiūlymus veiklos planui tobulinti. Pranešime apibendrinama informacija apie veiklos plano įgyvendinimo pažangą Latvijoje ir Lietuvoje.